

การพัฒน่องค์ประกอบของการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
โรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัด

The Development of Components for the Student Care and
Support Systems in Provincial Kindergarten Schools

วีรพล อิกะ¹

กฤษฎา ผ่องพิทยา²

จุฬาพรรณภรณ์ ธนะแพทย³

Weeraporn Tiga¹

Kisda Pongpittaya²

Chulapunporn Thanaphaet³

Received: February 3, 2026 Revised: May 10, 2026 Accepted: May 15, 2026

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ของการวิจัย 1) เพื่อพัฒน่องค์ประกอบของการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัด 2) เพื่อยืนยันองค์ประกอบของการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และ 3) เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นขององค์ประกอบการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีวิธีดำเนินการวิจัย 1) ศึกษาองค์ประกอบของการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 2) การยืนยันองค์ประกอบโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน โดยใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึก การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา และ 3) ศึกษาความต้องการจำเป็นขององค์ประกอบการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนจากกลุ่มตัวอย่างผู้บริหารสถานศึกษาและครูโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัด จำนวน 384 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือแบบสอบถาม การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าดัชนีลำดับความต้องการจำเป็น (PNI_{modified})

ผลการวิจัยพบว่า 1) องค์ประกอบการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัด มี 8 องค์ประกอบ คือ การเก็บข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมและพัฒนาเด็ก การป้องกันและแก้ไขปัญหา การส่งต่อ การพัฒนาศักยภาพบุคลากร ระบบติดตามและประเมินผล และการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ 2) การยืนยันองค์ประกอบ พบว่าการส่งเสริมและพัฒนาเด็ก และการป้องกันและแก้ปัญหามีค่าความถี่ 9 (ร้อยละ 100) การเก็บข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน และการส่งต่อ มีค่าความถี่ 8 (ร้อยละ 88.89) ระบบ

¹²³ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

¹²³ Educational Administration, Phetchabun Rajabhat University

¹ Corresponding author Email: vv2515@gmail.com

ติดตามและประเมินผล และการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ มีค่าความถี่ 7 (ร้อยละ 77.78) และระบบติดตามและประเมินผล มีค่าความถี่ 6 (ร้อยละ 66.67) และ 3) ค่าดัชนีลำดับความต้องการจำเป็นในการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัดมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.189

คำสำคัญ: ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน, โรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัด, องค์ประกอบของการบริหาร

Abstract

This research aimed to: 1) develop the components of student care and support system management in provincial kindergarten schools; 2) confirm the identified components; and 3) examine the priority needs of the components of student care and support system management. The research procedures were as follows: 1) the components were derived through a systematic review of relevant documents and related research; 2) component confirmation was conducted through in-depth interviews with nine experts using a structured in-depth interview guide, with data analyzed by content analysis; and 3) priority needs were assessed using a questionnaire administered to a sample of 384 school administrators and teachers from provincial kindergarten schools, with data analyzed using the Priority Needs Index (PNI_{modified})..

The research findings revealed that: 1) the components of student care and support system management in provincial kindergarten schools consisted of eight components: individual student data collection, student screening, student promotion and development, problem prevention and remediation, referral, personnel capacity development, monitoring and evaluation system, and collaborative network building; 2) regarding component confirmation, student promotion and development and problem prevention and remediation received a frequency value of 9 (100.00%), individual student data collection, student screening, and referral received a frequency value of 8 (88.89%), collaborative network building received a frequency value of 7 (77.78%), and the monitoring and evaluation system received a frequency value of 6 (66.67%); and 3) the mean Priority Needs Index (PNI_{modified}) for student care and support system management in provincial kindergarten schools was 0.189.

Keywords: student support system, provincial kindergarten schools, administrative components

บทนำ

การพัฒนาทุนมนุษย์เป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนาประเทศตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 และยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561-2580 กระทรวงศึกษาธิการจึงได้ประกาศนโยบายการศึกษาประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568-2569 โดยมุ่งมั่นสานต่อนโยบาย "เรียนดี มีความสุข" ภายใต้หลักการ "การศึกษาเพื่อความเป็นเลิศและการศึกษาเพื่อความมั่นคงของชีวิต" เพื่อพัฒนาคนไทยทุกคนในทุกช่วงวัยให้ฉลาดรู้ ฉลาดคิด ฉลาดทำ มีศักยภาพและความพร้อมสนับสนุนการพัฒนาประเทศให้ "มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน" (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2567) ในการนี้ กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดนโยบายและแนวทางให้สถานศึกษาทุกแห่งมีระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อให้ให้นักเรียนทุกคนได้รับการดูแลช่วยเหลือและคุ้มครองอย่างรอบด้านด้วยกระบวนการที่ถูกต้องและเหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน เพื่อเปิดโอกาสสร้างความเท่าเทียมให้แก่เด็กทุกคน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2568) อย่างไรก็ตาม สภาพสังคมไทยในปัจจุบันเผชิญกับความท้าทายที่ซับซ้อนและส่งผลกระทบต่อการจัดการศึกษา โดยเฉพาะปัญหาหนี้สินของประชาชน การที่ผู้ปกครองต้องออกจากภูมิลำเนาเพื่อไปทำงานหารายได้ และการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างครอบครัว ประกอบกับเด็กต้องเผชิญกับสิ่งเร้าจากโลกเทคโนโลยีและอินเทอร์เน็ต (ปภาวรินทร์ เรื่องประจวบกุล, 2566) จากรายงานการวิจัยของกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (2567) พบว่า เด็กนอกระบบการศึกษามีสาเหตุหลักมาจากความยากจนร้อยละ 46.70 รองลงมาคือปัญหาครอบครัวร้อยละ 16.14 ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าเด็กกำลังเผชิญกับปัญหาการเรียนรู้ถดถอยและหลุดออกนอกระบบการศึกษา โดยมีสาเหตุที่ซับซ้อนในหลากหลายมิติมากกว่าเพียงมิติความยากจน

ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนจึงเป็นกลไกสำคัญในการลดปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาและป้องกันนักเรียนที่เสี่ยงต่อการหลุดออกจากระบบการศึกษา โดยเป็นกระบวนการที่ช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบมีขั้นตอนชัดเจน พร้อมทั้งมีวิธีการและเครื่องมือที่มีมาตรฐานและคุณภาพ (กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา, 2567) อย่างไรก็ตาม ปภาวรินทร์ เรื่องประจวบกุล (2566) พบว่าบางโรงเรียนจัดการตามนโยบายที่ได้รับมอบหมายโดยที่ไม่ได้ออกแบบระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้ถึงตัวนักเรียนอย่างแท้จริง โดยเฉพาะอย่างยิ่งโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัดที่มีบริบทและลักษณะเฉพาะแตกต่างจากโรงเรียนทั่วไป ฦกัศกร มณีพุทธรสกุล วสันต์ชัย กากแก้ว และธัญเทพ สิทธิเสือ (2566) พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูบางท่านยังขาดความรู้ความเข้าใจในกระบวนการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างแท้จริง ทำให้ไม่สามารถดำเนินงานตามกระบวนการขั้นตอนที่วางแผนไว้ได้ตามเป้าประสงค์ นอกจากนี้ จิราภรณ์ ทองศิริ พระมหาสุกุล มหาวิโร และฉัตรชัย ศิริกุลพันธ์ (2566) ยังพบปัญหาด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลที่ไม่มีความชัดเจน การออกเยี่ยมบ้านของครูที่ไม่ต่อเนื่อง และการเข้าถึงข้อมูลส่วนตัวของนักเรียนยังไม่ครอบคลุม รวมทั้งการสรุปผลการคัดกรองนักเรียนที่ไม่เป็นปัจจุบัน (อนุพันธ์ รัตนวัน, 2566) ส่งผลต่อความรวดเร็วในการช่วยเหลือนักเรียน จากปัญหาและอุปสรรคดังกล่าว สะท้อนให้เห็นว่าโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัดจำเป็นต้องมีองค์ประกอบการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่เหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทเฉพาะ

ของสถานศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งองค์ประกอบที่สามารถแก้ไขปัญหาการขาดความรู้ความเข้าใจของบุคลากร การไม่มีระบบการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลที่ชัดเจน การคัดกรองนักเรียนที่ไม่เป็นปัจจุบันและไม่ต่อเนื่อง รวมทั้งการขาดเครือข่ายความร่วมมือที่มีประสิทธิภาพ การศึกษาในระดับประถมศึกษาเป็นจุดเริ่มต้นของการศึกษาของเด็กและเป็นระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่จะนำไปสู่การกำหนดทางเลือกในการดำเนินชีวิตของเด็ก หากเด็กมีจุดเริ่มต้นที่ดีย่อมจะเป็นพื้นฐานในการดำเนินชีวิตหรือการศึกษาต่อในระดับต่อไป ดังนั้น การพัฒนาองค์ประกอบของการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัดจึงเป็นสิ่งจำเป็นเพื่อให้สถานศึกษามีระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีประสิทธิภาพ และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาองค์ประกอบของการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัด
2. เพื่อยืนยันองค์ประกอบของการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัด
3. เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นขององค์ประกอบการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัด

วิธีดำเนินการวิจัย

การพัฒนาองค์ประกอบของการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัดดังรายละเอียดการดำเนินการ ดังนี้

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้
 - 1.1 ศึกษาองค์ประกอบของการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัด จากเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 1.2 สังเคราะห์องค์ประกอบของการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัด
2. การยืนยันองค์ประกอบโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) โดยนำองค์ประกอบที่ได้จากการสังเคราะห์ เสนอผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน เพื่อพิจารณายืนยันให้คำแนะนำเพิ่มเติมในแต่ละองค์ประกอบ โดยวิธีเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิมีคุณสมบัติ ดังนี้
 - 2.1 ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหรือรองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาที่ดูแลเรื่องระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน จำนวน 3 คน
 - 2.2 ผู้อำนวยการกลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษาที่ดูแลเรื่องระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน จำนวน 3 คน

2.3 ผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัด ที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาเอก หรือมีวิทยฐานะเชี่ยวชาญ หรือมีประสบการณ์ในการทำงานตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษาไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 3 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis)

3. ศึกษาความต้องการจำเป็น (PNI_{modified}) ขององค์ประกอบการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียนโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัด

3.1 ประชากรได้แก่ ครูและผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัด ปีการศึกษา 2568 จำนวน 8,651 คน กลุ่มตัวอย่างการวิจัย ได้แก่ ครูและผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัด จำนวน 384 คน สุ่มกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Random Sampling) (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2562) ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่าง

ภูมิภาค	ประชากร			ตัวอย่าง		
	ผู้บริหาร	ครู	รวม	ผู้บริหาร	ครู	รวม
ภาคเหนือ	62	1,854	1,916	22	64	86
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	60	2,285	2,345	20	84	104
ภาคตะวันออก	23	920	943	8	34	42
ภาคกลาง	51	2,080	2,131	17	77	94
ภาคใต้	37	1,279	1,316	12	46	58
รวม	233	8,418	8,651	78	305	384

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่คาดหวังเกี่ยวกับการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัด ลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ดังนี้

5 หมายถึง มีสภาพที่เป็นจริง / สภาพที่คาดหวัง ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง มีสภาพที่เป็นจริง/ สภาพที่คาดหวัง ในระดับมาก

3 หมายถึง มีสภาพที่เป็นจริง/ สภาพที่คาดหวัง ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง มีสภาพที่เป็นจริง/ สภาพที่คาดหวัง ในระดับน้อย

1 หมายถึง มีสภาพที่เป็นจริง/ สภาพที่คาดหวัง ในระดับน้อยที่สุด

3.3 การสร้างเครื่องมือที่ใช้สำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูล มีขั้นตอนการดำเนินการดังนี้

3.3.1 ร่างแบบสอบถามศึกษาสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่คาดหวังของการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัด

3.3.2 นำร่างแบบสอบถามศึกษาสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่คาดหวังเกี่ยวกับการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัดที่ได้ปรับปรุง และพัฒนาตามคำแนะนำหลังจากนั้นเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาโดยหาดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของข้อคำถาม โดยกำหนดเกณฑ์ค่า IOC ไว้ที่มากกว่า 0.50 ขึ้นไป ซึ่งพบว่าแบบสอบถามมีค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา อยู่ระหว่าง 0.60 - 1.00 ปรับปรุงแบบสอบถาม ตามคำแนะนำ และข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญ

3.3.3 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับครูและผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัด จำนวน 30 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามด้วยโปรแกรมสถิติสำเร็จรูป โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์ แอลฟาของครอนบัค (Cronbach's Alpha Coefficient) โดยได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.97

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่างจำนวน 384 คน โดยทาง Google form ได้รับการตอบแบบสอบถามจำนวน 384 คน คิดเป็นร้อยละ 100

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.5.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าความถี่และร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม

3.5.2 วิเคราะห์ความต้องการจำเป็น (PNI_{modified}) ของการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัด วิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธี Priority Needs Index แบบปรับปรุง (PNI_{modified}) (สุวิมล ว่องวานิช, 2562)

3.5.3 การคัดเลือกหัวข้อที่จะนำมาสร้างรูปแบบ ผู้วิจัยเลือกข้อที่มีค่า PNI_{modified} รายข้อมากกว่าหรือเท่ากับค่า PNI_{modified} รายด้าน ผู้วิจัยนำผลที่ได้มาสรุปความหมายขององค์ประกอบที่เกิดจากความต้องการจำเป็น (PNI_{modified})

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า องค์ประกอบการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัด มีจำนวน 8 องค์ประกอบ คือ 1) ด้านการเก็บข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) ด้านการคัดกรองนักเรียน 3) ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน 4) ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา 5) ด้านการส่งต่อ 6) ด้านการพัฒนาศักยภาพบุคลากร 7) ด้านระบบติดตามและประเมินผล และ 8) ด้านการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ

2. ผลการตรวจสอบและยืนยันองค์ประกอบของการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัด พบว่า องค์ประกอบการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัดทั้ง 8 ด้าน ดังนี้ ความถี่เท่ากับ 9 คิดเป็นร้อยละ 100 คือ ด้านการส่งเสริมและพัฒนา

นักเรียน และด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ความถี่เท่ากับ 8 คิดเป็นร้อยละ 88.89 คือ ด้านการเก็บข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน และด้านการส่งต่อ ความถี่เท่ากับ 7 คิดเป็นร้อยละ 77.78 ด้านการพัฒนาศักยภาพบุคลากรและด้านการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ และความถี่เท่ากับ 6 คิดเป็นร้อยละ 66.67 ด้านระบบติดตามและประเมินผล ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าความถี่และค่าร้อยละผลการตรวจสอบและยืนยันองค์ประกอบ

องค์ประกอบ	ผู้ทรงคุณวุฒิ									ความถี่	ร้อยละ
	1	2	3	4	5	6	7	8	9		
การบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน											
1. ด้านการเก็บข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล	✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓	8	88.89
2. ด้านการคัดกรองนักเรียน	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	8	88.89
3. ด้านการส่งเสริมและพัฒนา	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	9	100
นักเรียน											
4. ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	9	100
ปัญหา											
5. ด้านการส่งต่อ	✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓	8	88.89
6. ด้านการพัฒนาศักยภาพบุคลากร	✓	✓		✓		✓	✓	✓	✓	7	77.78
7. ด้านระบบติดตามและประเมินผล	✓		✓	✓		✓	✓		✓	6	66.67
8. ด้านการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ	✓	✓	✓	✓		✓		✓	✓	7	77.78

3. ผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น (PNI_{modified}) เพื่อการพัฒนางานองค์ประกอบการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัด พบว่า ค่าดัชนีลำดับความต้องการจำเป็นในการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัดมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.189 โดยเรียงลำดับค่าดัชนีลำดับความต้องการจำเป็น จากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการเก็บข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล (PNI_{modified} = 0.225) ด้านการคัดกรองนักเรียน (PNI_{modified} = 0.215) ด้านการส่งเสริมและพัฒนา (PNI_{modified} = 0.209) ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา (PNI_{modified} = 0.207) ด้านการส่งต่อ (PNI_{modified} = 0.203) ด้านระบบติดตามและประเมินผล (PNI_{modified} = 0.198) ด้านการพัฒนาศักยภาพบุคลากร (PNI_{modified} = 0.191) และด้านการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ (PNI_{modified} = 0.171) ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงค่าความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified}$) และดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified}$) ในการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัด

องค์ประกอบการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัด	สภาพที่เป็นจริง			สภาพที่คาดหวัง			$PNI_{modified}$	ลำดับ $PNI_{modified}$
	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล		
1. ด้านการเก็บข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล	3.85	0.50	มาก	4.72	0.20	มากที่สุด	0.225	1
2. ด้านการคัดกรองนักเรียน	3.87	0.52	มาก	4.70	0.23	มากที่สุด	0.215	2
3. ด้านการส่งเสริมและพัฒนา นักเรียน	3.92	0.59	มาก	4.73	0.29	มากที่สุด	0.209	3
4. ด้านการป้องกันและแก้ไข ปัญหา	3.85	0.50	มาก	4.65	0.22	มากที่สุด	0.207	4
5. ด้านการส่งต่อ	3.87	0.52	มาก	4.65	0.24	มากที่สุด	0.203	5
6. ด้านระบบติดตามและ ประเมินผล	3.95	0.56	มาก	4.73	0.29	มากที่สุด	0.198	6
7. ด้านการพัฒนาศักยภาพ บุคลากร	3.94	0.57	มาก	4.70	0.23	มากที่สุด	0.191	7
8. ด้านการสร้างเครือข่ายความ ร่วมมือ	4.01	0.48	มาก	4.70	0.30	มากที่สุด	0.171	8
รวมทุกด้าน	3.95	0.49	มาก	4.69	0.15	มากที่สุด	0.189	

สรุปผลและอภิปรายผล

การพัฒนาองค์ประกอบการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัด ประกอบด้วย 8 องค์ประกอบ สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 ด้านการเก็บข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล ($PNI_{modified} = 0.255$) ทั้งนี้เนื่องมาจากการการเก็บข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคลเป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับนักเรียนทั้งด้านความสามารถทางการเรียน สุขภาพร่างกาย จิตใจ และพฤติกรรม รวมถึงบริบทครอบครัวและเศรษฐกิจ เป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้การวางแผนดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างตรงจุด ซึ่งข้อมูลเหล่านี้ทำให้ระบบการบริหารการดูแลช่วยเหลือนักเรียนสามารถตอบสนองต่อความต้องการที่แท้จริงของผู้เรียนสอดคล้องกับการวิจัยของพชรกมล คำไวย์ (2567) ได้ทำการวิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อส่งเสริมความสามารถในการปรับตัวของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาเขต

ภาคเหนือตอนล่าง ผลการวิจัยพบว่า การรู้จักเด็กเป็นรายบุคคล เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับนักเรียนที่ครูควรทราบครอบคลุม 7 ด้าน ได้แก่ ความสามารถทางการเรียนและความสามารถพิเศษ สุขภาพร่างกายจิตใจและพฤติกรรม ครอบครัวเศรษฐกิจและคุ้มครองสวัสดิภาพ สารเสพติด ความปลอดภัย พฤติกรรมทางเพศ และด้านอื่นๆ ที่มีความสำคัญ โดยใช้เครื่องมือประกอบด้วย การเยี่ยมบ้านนักเรียน แบบคัดกรองนักเรียน SDQ และแบบวัดแววจิตใจ และยังสอดคล้องกับ ต่อศักดิ์ บุญเสือ พัทธี เมืองสอง และประชาธิรัฐ วงศ์ชา (2568) ได้วิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล สถานศึกษาต้องมีการรวบรวมข้อมูลด้านความสามารถพิเศษของนักเรียนอย่างเป็นระบบ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการจัดเก็บข้อมูลนักเรียนอย่างเป็นระบบและครบถ้วนเพื่อนำไปใช้ในการวางแผนดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างตรงจุดและมีประสิทธิภาพ

องค์ประกอบที่ 2 ด้านการคัดกรองนักเรียน ($PNI_{modified} = 0.215$) ทั้งนี้เป็นเพราะว่ากระบวนการคัดกรองนักเรียนที่มีประสิทธิภาพเป็นกลไกสำคัญที่ทำให้นักเรียน ได้รับการช่วยเหลืออย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง โดยอาศัย ข้อมูลเป็นฐานในการตัดสินใจเพื่อคัดกรองและระบุปัญหา ได้อย่างถูกต้องและแม่นยำ การดำเนินการเช่นนี้ช่วยให้การบริหารจัดการการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีความครอบคลุมและตอบสนองต่อความต้องการที่แท้จริงของผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับ แดนไพร์ สีมาคม (2564) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "กลยุทธ์การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพสำหรับโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ" ผลการวิจัยพบว่า ด้านการคัดกรองนักเรียนเป็นด้านที่มีความต้องการจำเป็นในระดับสูง เป็นลำดับที่ 3 จากทั้งหมด 5 ด้าน ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าโรงเรียนประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีความจำเป็นในการพัฒนาเครื่องมือและกระบวนการคัดกรองนักเรียนที่มีประสิทธิภาพ เพื่อให้สามารถระบุและจำแนกนักเรียนออกเป็นกลุ่มต่างๆ ได้อย่างถูกต้องและตรงจุด โดยเฉพาะการจำแนกนักเรียนเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหา การคัดกรองนักเรียนที่มีประสิทธิภาพจะช่วยให้สถานศึกษาสามารถวางแผนการดูแลช่วยเหลือและส่งเสริมพัฒนานักเรียนแต่ละกลุ่มได้อย่างเหมาะสมและทันท่วงที รวมทั้งสามารถป้องกันไม่ให้นักเรียนกลุ่มปกติกลายเป็นกลุ่มเสี่ยง และช่วยให้นักเรียนกลุ่มเสี่ยงหรือกลุ่มมีปัญหา ได้รับการช่วยเหลืออย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ความต้องการจำเป็นในด้านนี้จึงเป็นสิ่งสำคัญที่โรงเรียนต้องให้ความสนใจพัฒนาเพื่อเพิ่มประสิทธิผลของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยรวม และยังสอดคล้องกับ Moore et al. (2024) ได้ศึกษากรอบการทำงานเพื่อเป็นแนวทางในการจัดโครงสร้างและจัดระเบียบบริการและการสนับสนุนด้านสุขภาพจิตของเด็ก ผลการวิจัยพบว่ามืองค์ประกอบสำคัญของการแก้ปัญหาและการตัดสินใจที่ขับเคลื่อนด้วยข้อมูล" ซึ่งเป็นกระบวนการในการประเมินและระบุความต้องการของเด็กอย่างเป็นระบบ โดยใช้ข้อมูลเป็นฐานในการตัดสินใจเพื่อคัดกรองและระบุปัญหาในเบื้องต้นอย่างมีประสิทธิภาพ

องค์ประกอบที่ 3 ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน ($PNI_{modified} = 0.209$) ทั้งนี้เนื่องจากการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน เป็นกระบวนการที่มุ่งเน้นการ ปรับปรุงพฤติกรรม และสร้างแนวทางในการป้องกันไม่ให้นักเรียนกลุ่มปกติกลายเป็นกลุ่มเสี่ยง ซึ่งช่วยลดโอกาสการเกิดปัญหาทางการเรียนและการดำรงชีวิตในอนาคต อีกทั้งยังเป็นการ ส่งเสริมและพัฒนาทักษะที่หลากหลาย เพื่อให้นักเรียนมีความพร้อมทั้งด้านวิชาการและทักษะชีวิต สามารถปรับตัวได้อย่างเหมาะสมต่อสังคมและการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับ พชรกมล คำไว้อย (2567) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "รูปแบบการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อส่งเสริมความสามารถในการปรับตัวของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาเขตภาคเหนือตอนล่าง" ผลการวิจัยพบว่า การส่งเสริมและพัฒนานักเรียนมีวัตถุประสงค์เพื่อป้องกันมิให้นักเรียนกลุ่มปกติกลายเป็นกลุ่มเสี่ยงหรือกลุ่มมีปัญหา และช่วยให้นักเรียนกลุ่มเสี่ยงหรือกลุ่มมีปัญหา กลับมามีพฤติกรรมที่ดีขึ้นสามารถปรับปรุงพฤติกรรมให้เป็นพฤติกรรมที่พึงประสงค์ โดยดำเนินการผ่าน 3 กิจกรรมหลัก ได้แก่ 1) การจัดกิจกรรมโฮมรูม (Homeroom) เพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูกับนักเรียน 2) การจัดประชุมผู้ปกครองนักเรียนทั้งระดับโรงเรียนและรายชั้น (Classroom Meeting) โดยความร่วมมือกับคณะกรรมการสถานศึกษา เครือข่ายผู้ปกครองและสหวิชาชีพ 3) การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่หลากหลาย ประกอบด้วย กิจกรรมแนะแนว กิจกรรมนักเรียน (ลูกเสือ-เนตรนารี ยุวกาชาด ชุมนุม) และกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ และยังสอดคล้องกับ ศรีณีย์ เปรมสุข (2566) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การพัฒนาแบบบริหารเชิงกลยุทธ์ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อเสริมสร้างคุณภาพของนักเรียนมัธยมศึกษา" ผลการวิจัยพบว่า การส่งเสริมและพัฒนานักเรียนเป็นหนึ่งในกระบวนการสำคัญของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน 5 ขั้นตอน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อป้องกันมิให้นักเรียนกลุ่มปกติกลายเป็นกลุ่มเสี่ยงหรือกลุ่มมีปัญหา และช่วยให้นักเรียนกลุ่มเสี่ยงหรือกลุ่มมีปัญหา กลับมามีพฤติกรรมที่ดีขึ้น การส่งเสริมนักเรียนดำเนินการผ่านโครงการและกิจกรรมที่หลากหลายที่ช่วยเสริมสร้างภูมิคุ้มกันให้กับนักเรียน เช่น ทักษะการหลีกเลี่ยงภัย การปฏิเสธสิ่งที่เป็นอันตราย การไม่ไปยุ่งเกี่ยวกับสิ่งเสพติด นอกจากนี้ การส่งเสริมนักเรียนยังครอบคลุมการพัฒนาคุณภาพนักเรียนใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ นักเรียนได้รับการส่งเสริมและพัฒนาด้านวิชาการ ส่งผลให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีขึ้น ด้านทักษะ นักเรียนได้รับการส่งเสริมและพัฒนาทักษะที่หลากหลายตามแนวคิดพหุปัญญา เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้อย่างมีความสุขและมีโอกาสแสดงศักยภาพของตนเอง ผ่านโครงการช่วยเสริมสร้างทักษะต่างๆ อาทิ ทักษะอาชีพ ทักษะการป้องกันหลีกเลี่ยงภัยอันตราย การจัดค่ายอบรม กิจกรรมเปิดบ้านวิชาการ Open House ด้านคุณลักษณะนิสัย นักเรียนมีสุขภาพกาย สุขภาพจิตที่ดี และมีคุณธรรมจริยธรรม ผ่านโครงการต่างๆ อาทิ โครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ โครงการสถานศึกษาสีขาวปลอดยาเสพติดและอบายมุข โครงการนยาวิญญูติบาทเดียว โครงการศูนย์เพื่อนใจ To Be Number One กิจกรรม CHP Band และ ด้านเศรษฐกิจ มีการช่วยเหลือนักเรียนอย่างจริงจังเรื่องการเงินกู้ยืมพื้นฐานต่างๆ ทั้งของภาครัฐและเอกชน ทำให้นักเรียนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ซึ่งการส่งเสริมและพัฒนานักเรียนอย่างครอบคลุมทั้ง 4 ด้านนี้ส่งผลให้นักเรียนมีความสุขที่ได้มาโรงเรียน ผู้ปกครองและชุมชนเกิดความเชื่อมั่นต่อการดำเนินงานของโรงเรียน และภาคีเครือข่ายทั้งภาครัฐและเอกชนให้ความร่วมมือและสนับสนุนอย่าง

เต็มความสามารถ และยังสอดคล้องกับ Browning และ Larbi-Cherif (2022) ได้วิจัยเรื่องการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ในโรงเรียนชาร์เตอร์เพื่อพัฒนาระบบที่สนับสนุนสุขภาพจิตของนักเรียน ผลการวิจัยพบว่าการพัฒนาการเรียนรู้ทางสังคมและอารมณ์ (SEL) เป็นศูนย์กลางของการส่งเสริมและพัฒนานักเรียนอย่างครอบคลุม โดยนักเรียนที่ได้รับการพัฒนา SEL มีพฤติกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมเพิ่มขึ้นร้อยละ 24 ระดับความทุกข์ลดลง และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพิ่มขึ้น 11 จุดเปอร์เซ็นต์ไคล์ ความสัมพันธ์เชิงบวกระหว่างนักเรียนและครูที่ให้การสนับสนุนทางอารมณ์ ส่งผลให้นักเรียนมีความสามารถในการควบคุมตนเอง การทำงานตามที่ได้รับมอบหมาย และมีความเป็นอยู่ที่ดีมากขึ้น โดยเฉพาะเมื่อนักเรียนรู้สึกเชื่อมโยงกับผู้ใหญ่ที่ไว้วางใจอย่างน้อยหนึ่งคนในโรงเรียน ดังนั้น การบูรณาการ SEL ทั่วทั้งโรงเรียนพร้อมการสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ดีต่อสุขภาพจึงเป็นกลยุทธ์สำคัญในการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพนักเรียนอย่างยั่งยืน

องค์ประกอบที่ 4 ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญห (PNI_{modified} = 0.207) ทั้งนี้เป็นเพราะว่าการป้องกันและแก้ไขที่มีประสิทธิภาพ จำเป็นต้องดำเนินการผ่านการจัดโครงการและกิจกรรมที่เสริมสร้างภูมิคุ้มกันให้นักเรียน เพื่อให้สามารถรับมือกับความท้าทายได้อย่างเหมาะสม ขณะเดียวกันการไม่ละเลยปัญหาการประสานความร่วมมือ ระหว่างครู ผู้ปกครอง และชุมชน จะช่วยให้เกิด กระบวนการที่เรียบง่าย แต่ส่งผลทางบวกต่อนักเรียน ทั้งด้านพฤติกรรมและการเรียนรู้ สอดคล้องกับ ศรีณีย์ เปรมสุข (2566) ได้วิจัยเรื่องการพัฒนารูปแบบบริหารเชิงกลยุทธ์ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อเสริมสร้างคุณภาพของนักเรียนมัธยมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า การป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนเป็นด้านที่มีความต้องการจำเป็นสูงสุด โดยปัญหาที่นักเรียนมัธยมศึกษาเผชิญมีความรุนแรงและหลากหลาย ตั้งแต่พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ เช่น การมาสาย ขาดเรียน หนีเรียน ไปจนถึงปัญหาที่รุนแรง เช่น การสูบบุหรี่ ติดเกม ยุ่งเกี่ยวกับสิ่งเสพติดและอบายมุข รวมทั้งภาวะซึมเศร้า แนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหามีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย การจัดโครงการและกิจกรรมที่เสริมสร้างภูมิคุ้มกันให้นักเรียน การไม่ทิ้งหรือละเลยปัญหา การดำเนินการแก้ไขอย่างจริงจังและต่อเนื่อง การประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชน และมีระบบการส่งต่อนักเรียนที่มีปัญหาซับซ้อนไปยังผู้เชี่ยวชาญอย่างทันท่วงที ซึ่งส่งผลให้อัตราการจบตามหลักสูตรสูงขึ้น นักเรียนมีความสุขที่ได้มาโรงเรียน และผู้ปกครองเกิดความเชื่อมั่นต่อการดำเนินงานของโรงเรียนและยังสอดคล้องกับ Browning และ Adrian (2022) ได้วิจัยเรื่องการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ในโรงเรียนชาร์เตอร์เพื่อพัฒนาระบบที่สนับสนุนสุขภาพจิตของนักเรียน ผลการวิจัยพบว่า การสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ดีต่อสุขภาพเป็นกลไกสำคัญในการป้องกันและแก้ไขปัญหายุทธวิธีของนักเรียน โดยเฉพาะนักเรียนที่ประสบเหตุการณ์สะเทือนขวัญ 3 ครั้งขึ้นไปมีแนวโน้มที่จะขาดเรียนเรื้อรัง มีปัญหาด้านพฤติกรรม และมีแนวโน้มที่จะประสบความล้มเหลวทางการเรียน ซึ่งระบบลิมบิกจะส่งสัญญาณให้หลังฮอร์โมนความเครียดที่ขัดขวางความสามารถในการเรียนรู้และควบคุมพฤติกรรม ดังนั้น การบูรณาการ SEL ทั่วทั้งโรงเรียนร่วมกับการสร้างความสัมพันธ์เชิงบวกระหว่างนักเรียนและครูจึงเป็นกลยุทธ์สำคัญในการป้องกันปัญหาสุขภาพจิตและลดพฤติกรรมเสี่ยงของนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ Gunderson (2023) วิจัยเรื่อง การใช้การประชุมสร้างสรรค์ในโรงเรียนเพื่อ

แก้ปัญหาเด็กนักเรียนหนีเรียน ผลการวิจัยพบว่า การจัดการประชุมกลุ่มครอบครัวโดยให้ผู้ปกครองที่มีลูกหลานหนีเรียนเข้าร่วมประชุมปรึกษาหารือวิธีการแก้ไขปัญหา โดยแบ่งนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่มตามระดับความเสี่ยง ได้แก่ กลุ่มเสี่ยงต่ำที่เคยได้รับการลงโทษจากทางโรงเรียนบ้าง กลุ่มเสี่ยงปานกลาง และกลุ่มเสี่ยงสูงที่นักเรียนเคยได้รับการลงโทษจากโรงเรียนอย่างรุนแรง การประชุมมีลักษณะกันเอง ยอมรับฟังซึ่งกันและกัน ทุกคนมีสิทธิแสดงความคิดเห็นในการเสนอแนวทางแก้ไขปัญหา ซึ่งกระบวนการประชุมเป็นกระบวนการที่เรียบง่าย แต่ผลการดำเนินการเป็นพลวัตและมีผลทางบวกต่อนักเรียน ครอบครัว และทางโรงเรียน รวมทั้งมีผลสำคัญต่อการมาโรงเรียนของนักเรียน โดยวิธีแก้ปัญหาดังกล่าวมีประสิทธิภาพดีกว่าการแก้ปัญหาหนีเรียนในปัจจุบัน

องค์ประกอบที่ 5 ด้านการส่งต่อ ($PNI_{modified} = 0.203$) ทั้งนี้เป็นเพราะว่าระบบการส่งต่อการส่งต่อนักเรียนที่มีประสิทธิภาพจำเป็นต้องอาศัยแนวทางและขั้นตอนการส่งต่อที่ชัดเจนเพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง และการสร้างเครือข่ายความร่วมมือและการประสานความร่วมมือ ระหว่างครู ผู้ปกครอง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะช่วยให้ระบบการส่งต่อนักเรียนประสบความสำเร็จ รวมทั้งการจัดทำแผนการดำเนินงานที่มีความเป็นรูปธรรมและส่งผลเชิงบวกต่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียนสอดคล้องกับ แดนไพร์ สีมาคม (2564) ได้ทำการวิจัยเรื่อง กลยุทธ์การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพสำหรับโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลการวิจัยพบว่า ด้านการส่งต่อเป็นด้านที่มีความต้องการจำเป็นในระดับสูง เป็นลำดับที่ 2 รองจากด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาหนีเรียน ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าโรงเรียนประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีความจำเป็นเร่งด่วนในการพัฒนากลไกและระบบการส่งต่อนักเรียนที่มีประสิทธิภาพ การส่งต่อนักเรียนแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ การส่งต่อภายในสถานศึกษา ซึ่งครูประจำชั้นส่งต่อไปยังครูแนะแนวหรือครูฝ่ายปกครอง ขึ้นอยู่กับลักษณะและความรุนแรงของปัญหา และการส่งต่อนอกสถานศึกษา ซึ่งเป็นการส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น จิตแพทย์ นักจิตวิทยา นักสังคมสงเคราะห์ โรงพยาบาล หรือหน่วยงานสวัสดิการสังคม เมื่อนักเรียนมีปัญหาที่ซับซ้อนเกินความสามารถของสถานศึกษาในการช่วยเหลือ ความต้องการจำเป็นในด้านนี้บ่งชี้ว่าสถานศึกษาต้องการแนวทางและขั้นตอนการส่งต่อที่ชัดเจน มีเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอกที่เข้มแข็ง มีระบบการติดตามผลหลังการส่งต่อ และมีการประสานงานที่มีประสิทธิภาพระหว่างสถานศึกษากับผู้เชี่ยวชาญ เพื่อให้ให้นักเรียนที่มีปัญหาได้รับการช่วยเหลืออย่างเหมาะสมทันเวลาที่ และต่อเนื่องจนกระทั่งปัญหาได้รับการแก้ไขอย่างมีประสิทธิภาพ และยังสอดคล้องกับ ญัตติ และวรชัย วิภูอุปโคตร (2565) ได้วิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ด้านการบริหารการส่งต่อนักเรียน สถานศึกษาต้องประสานความร่วมมือกับผู้เชี่ยวชาญและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อมาเข้าดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของกลไกการส่งต่อที่มีประสิทธิภาพในการจัดการกับนักเรียนที่มีปัญหาซับซ้อน นอกจากนี้ สุมิตร เหตุลอย (2566) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนรัตนราษฎร์บำรุง ผลการวิจัยพบว่า ควรมีแบบ

แผนงานและขั้นตอนในการส่งต่อนักเรียนทั้งภายในและภายนอกที่ชัดเจน เพื่อส่งเสริมให้ครูหรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องสามารถดำเนินการส่งต่อได้อย่างถูกต้อง และต่อศักดิ์ บุญเสือ พัทธี เมืองสอง และประจักษ์รัฐ วงศ์ชา (2568) ผลการวิจัยพบว่า สถานศึกษาต้องส่งต่อนักเรียนให้ได้รับการช่วยเหลือที่ถูกต้อง รวดเร็ว และยั่งยืน ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าระบบการส่งต่อที่มีประสิทธิภาพต้องมีความชัดเจนในแบบแผนการดำเนินงาน และมีเครือข่ายความร่วมมือที่เข้มแข็ง

องค์ประกอบที่ 6 ด้านระบบติดตามและประเมินผล ($PNI_{modified} = 0.198$) ทั้งนี้เป็นเพราะว่าระบบติดตามและประเมินผลทบาทผู้บริหารที่มีวิสัยทัศน์และความสามารถในการขับเคลื่อนงานให้เป็นไปตามเป้าหมาย ร่วมกับวัฒนธรรมในองค์กร ที่ส่งเสริมการทำงานอย่างมีส่วนร่วม การนำนโยบายสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมควบคู่กับการ กำกับติดตามและทบทวนผลการดำเนินงานระหว่างทางล้วนเป็นกลไกสำคัญที่ช่วยให้การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีความต่อเนื่องและบรรลุผลสัมฤทธิ์ตามที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับ ภูษนิศา คารวพงศ์ (2567) วิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ด้านระบบติดตามและประเมินผล สอดคล้องกับปัจจัยภายในที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยเฉพาะบทบาทของผู้บริหารที่มีหน้าที่ในการกำกับ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างต่อเนื่อง รวมถึงบรรยากาศการทำงานและวัฒนธรรมในองค์กรที่สนับสนุนให้เกิดกระบวนการติดตามและประเมินผลอย่างเป็นระบบ และการนำนโยบายสู่การปฏิบัติยังเป็นปัจจัยภายนอกที่เชื่อมโยงกับการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามนโยบายที่กำหนดไว้ ซึ่งปัจจัยทั้ง 3 ปัจจัยนี้ส่งผลต่อประสิทธิภาพของระบบติดตามและประเมินผลการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และยังสอดคล้องกับ พชรกมล คำไวย (2567) ได้ทำการวิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อส่งเสริมความสามารถในการปรับตัวของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาเขตภาคเหนือตอนล่าง ผลการวิจัยพบว่า กระบวนการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนต้องมีการนิเทศติดตามการจัดกิจกรรมอย่างเป็นระบบ และมีการปรับปรุงและพัฒนาแบบมีส่วนร่วมและต่อเนื่อง ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของระบบการติดตามและประเมินผลอย่างต่อเนื่องเพื่อให้สามารถปรับปรุงพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ ศรีณีย์ เปรมสุข (2566) วิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบบริหารเชิงกลยุทธ์ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อเสริมสร้างคุณภาพของนักเรียนมัธยมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า กระบวนการของรูปแบบต้องมีขั้นตอนการควบคุมและประเมินกลยุทธ์โดยมีการสะท้อนผลและถอดบทเรียนผลการดำเนินงานที่ผ่านมา รวมถึงการมีการกำกับติดตามทบทวนผลการดำเนินงานระหว่างทาง ซึ่งเน้นย้ำถึงความจำเป็นของการมีระบบติดตามและประเมินผลที่ชัดเจนในทุกขั้นตอนของการดำเนินงาน

องค์ประกอบที่ 7 ด้านการพัฒนาศักยภาพบุคลากร ($PNI_{modified} = 0.191$) ทั้งนี้เป็นเพราะว่าด้านการพัฒนาศักยภาพบุคลากร เป็นภารกิจสำคัญที่ผู้บริหารสถานศึกษาต้องดำเนินการโดยการเตรียมความพร้อมครูและบุคลากรผ่านการจัดอบรมเพื่อเสริมสร้างทักษะในการใช้เทคโนโลยีจัดทำฐานข้อมูลนักเรียน และทักษะในการสื่อสารเพื่อเป็นผู้ประสานงานที่ดี ผู้บริหารยังมีบทบาทเป็นตัวขับเคลื่อนนโยบายและสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการทำงาน นำไปสู่การ พัฒนาความสามารถในการใช้แนวทางปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพ

สอดคล้องกับ พชรกมล คำไวย (2567) ได้ทำการวิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียนเพื่อส่งเสริมความสามารถในการปรับตัวของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาเขตภาคเหนือตอนล่าง ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาบุคลากรเป็นส่วนสำคัญในขั้นตอนการวางแผนในการจัดกิจกรรม โดยผู้บริหารสถานศึกษาต้องเตรียมความพร้อมครูและบุคลากรผ่านการจัดอบรม จัดประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับการคัดกรองเด็กนักเรียน การคัดกรองนักเรียนด้วยแบบ SDQ (Strengths and Difficulties Questionnaire) และการคัดกรองและพัฒนาพหุปัญญาเพื่อใช้ในโครงการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน นอกจากนี้ ครูผู้รับผิดชอบโครงการและครูประจำชั้นจำเป็นต้องมีทักษะในการใช้เทคโนโลยีจัดทำฐานข้อมูลนักเรียน มีทักษะในการสื่อสารเป็นผู้นำประสานงานที่ดีกับนักเรียน ผู้ปกครอง หรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง รวมทั้งต้องมีความรัก ความเมตตาต่อลูกศิษย์ทุกคนอย่างเท่าเทียมเสมอภาคและเข้าใจความแตกต่างของนักเรียน เพื่อให้สามารถดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และยังสอดคล้องกับ ภูษณิศ คารวพงศ์ (2567) วิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า สมรรถนะของครูและบทบาทของผู้บริหารเป็นปัจจัยภายในที่มีอิทธิพลเชิงบวกต่อความสำเร็จของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรทั้งครูและผู้บริหารมีความจำเป็นอย่างยิ่งต่อการขับเคลื่อนระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้ประสบผลสำเร็จ ทั้งนี้ สมรรถนะของครูจะส่งผลโดยตรงต่อคุณภาพการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในระดับปฏิบัติการ ขณะที่บทบาทของผู้บริหารจะเป็นตัวขับเคลื่อนนโยบายและสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการทำงาน การพัฒนาศักยภาพบุคลากรอย่างต่อเนื่องจึงเป็นกลไกสำคัญในการเสริมสร้างความเข้มแข็งของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ Eisenberg, Krausen และ Caparas (2024) ได้ศึกษาการพัฒนาาระบบดูแลที่ยั่งยืนสำหรับสุขภาพจิตของนักเรียนในโรงเรียนในรัฐแคลิฟอร์เนีย ผลการวิจัยพบว่า หน่วยงานการศึกษาท้องถิ่นมีความจำเป็นต้องได้รับความช่วยเหลือทางเทคนิค (TA) เพื่อสร้างศักยภาพของเจ้าหน้าที่โรงเรียนในการสนับสนุนสุขภาพจิตของนักเรียน โดยเฉพาะการพัฒนาความสามารถในการใช้แนวทางปฏิบัติที่คำนึงถึงการบาดเจ็บทางจิตใจของนักเรียน (trauma-informed practices) และการฟื้นฟูสุขภาพจิต ซึ่งการพัฒนาศักยภาพบุคลากรดังกล่าวเป็นปัจจัยสำคัญในการปรับปรุงผลลัพธ์ด้านสุขภาพพฤติกรรมของนักเรียน

องค์ประกอบที่ 8 ด้านการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ ($PNI_{modified} = 0.171$) ทั้งนี้เป็นเพราะว่าการสร้างเครือข่ายความร่วมมือและการสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอก เป็นแรงขับเคลื่อนสำคัญที่ช่วยให้การบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีความเข้มแข็งมากขึ้น ขณะเดียวกันการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนเป็นปัจจัยที่เสริมสร้างความเข้าใจและความร่วมมือที่ดี นอกจากนี้การสร้างเครือข่ายความร่วมมือที่มีประสิทธิภาพร่วมกับพันธมิตรทั้งภายในและ ภายนอกจะช่วยให้การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีความต่อเนื่อง ครอบคลุม และส่งผลเชิงบวกต่อการพัฒนานักเรียน สอดคล้องกับ ภูษณิศ คารวพงศ์ (2567) ได้วิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน และการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นปัจจัยภายนอกที่มีอิทธิพลเชิงบวกต่อความสำเร็จของระบบการดูแล

ช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของการสร้างเครือข่ายและความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับภาคีเครือข่ายต่าง ๆ ทั้งผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการสนับสนุนระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มีประสิทธิภาพ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนจะช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับระบบการดูแลนักเรียนทั้งในและนอกสถานศึกษา ขณะที่การสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะช่วยให้สถานศึกษามีทรัพยากรและความร่วมมือที่จำเป็นในการแก้ไขปัญหา นักเรียนที่มีความซับซ้อนและต้องการความช่วยเหลือเฉพาะทาง และยังสอดคล้องกับ Gunderson (2023) วิจัยเรื่อง การใช้การประชุมสร้างสรรค์ในโรงเรียนเพื่อแก้ปัญหาเด็กนักเรียนหนีเรียน ผลการวิจัยพบว่า การให้ผู้ปกครองที่มีลูกหลานหนีเรียนเข้าร่วมประชุมปรึกษาหารือวิธีการแก้ไขปัญหาพร้อมกับทางโรงเรียนสามารถสร้างเครือข่ายความร่วมมือที่มีประสิทธิภาพ โดยผู้ปกครองได้ร่วมพลังสร้างสรรค์ครอบครัวและให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียน ทางโรงเรียนได้ให้โอกาสครอบครัวต่าง ๆ เสนอแนวคิดที่เป็นประโยชน์เพื่อนำไปสู่ข้อสรุปและแนวทางปฏิบัติของทางโรงเรียนต่อไป การประชุมมีลักษณะกันเอง ยอมรับฟังซึ่งกันและกัน ทุกคนมีสิทธิแสดงความคิดเห็น ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีส่วนร่วมและส่งผลทางบวกต่อนักเรียน ครอบครัว และทางโรงเรียน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ Moore et al. (2024) ได้ศึกษากรอบการทำงานเพื่อเป็นแนวทางในการจัดโครงสร้างและจัดระเบียบบริการและการสนับสนุนด้านสุขภาพจิตของเด็ก ผลการวิจัยพบว่ามีองค์ประกอบที่เชื่อมโยงกันสองประการที่สำคัญ คือ ผู้ให้บริการหลายรายทำงานร่วมกันรวมถึงในทีม และการเชื่อมโยงภาคส่วนบริการ ซึ่งเน้นการทำงานร่วมกันของบุคลากรหลายฝ่ายอย่างเป็นระบบ การแบ่งปันความรู้ข้ามภาคส่วน และการสร้างเครือข่ายความร่วมมือที่มีกลยุทธ์เพื่อสนับสนุนการดูแลและพัฒนาเด็กอย่างครอบคลุมและมีคุณภาพ และยังสอดคล้องกับ Eisenberg, Krausen และ Caparas (2024) ได้ศึกษาการพัฒนาแบบดูแลที่ยั่งยืนสำหรับสุขภาพจิตของนักเรียนในโรงเรียนในรัฐแคลิฟอร์เนีย ผลการวิจัยพบว่า จำเป็นต้องมีความช่วยเหลือทางเทคนิคเกี่ยวกับวิธีการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อร่วมมือกับพันธมิตรภายนอก โดยเฉพาะการสร้างความร่วมมือกับผู้ให้บริการด้านการดูแลสุขภาพและองค์กรในชุมชนเพื่อให้บริการดูแลในโรงเรียน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรกำหนดนโยบายและแนวปฏิบัติการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัดให้สอดคล้องกับองค์ประกอบจากการวิจัย จัดสรรงบประมาณสนับสนุนการพัฒนาบุคลากรและระบบฐานข้อมูล ตลอดจนส่งเสริมการสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับหน่วยงานภายนอกเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงาน
2. ผู้บริหารโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัด ควรนำองค์ประกอบทั้ง 8 ด้านมาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบ โดยเน้นการพัฒนาฐานข้อมูลนักเรียนรายบุคคลและเครื่องมือคัดกรองที่มีมาตรฐาน พร้อมจัดสรรทรัพยากรและมอบหมายบุคลากรรับผิดชอบในแต่ละด้านอย่างชัดเจน รวมทั้งสร้างกลไกการติดตามประเมินผลเพื่อปรับปรุงการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง

3. ครูและบุคลากรโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัด ควรพัฒนาความรู้และทักษะในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามองค์ประกอบทั้ง 8 ด้าน โดยเฉพาะทักษะการเก็บรวบรวมข้อมูลนักเรียนรายบุคคล การใช้เครื่องมือคัดกรองนักเรียน การให้คำปรึกษาเชิงกลยุทธ์ และการประสานงานส่งต่อนักเรียน พร้อมสร้างความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชนเพื่อให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนเกิดประสิทธิผลสูงสุด

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรพัฒนารูปแบบการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัดจากองค์ประกอบทั้ง 8 ด้านที่ได้จากการวิจัย พร้อมทดลองใช้และประเมินประสิทธิผลของรูปแบบต่อคุณภาพการบริหารจัดการและผลลัพธ์ของนักเรียน เพื่อให้ได้รูปแบบที่เหมาะสมสำหรับการนำไปใช้ในวงกว้าง

2. ควรศึกษาปัจจัยความสำเร็จในการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัด ในบริบทที่แตกต่างกัน เช่น ขนาดโรงเรียน พื้นที่ตั้ง และทรัพยากรที่มี เพื่อกำหนดแนวทางการบริหารจัดการที่สามารถปรับใช้ได้เหมาะสมตามบริบทของแต่ละสถานศึกษา

เอกสารอ้างอิง

กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา. (2567). รายงานการวิจัยเด็กนอกระบบการศึกษา.

<https://www.eef.or.th>

จิราภรณ์ ทองศิริ, พระมหาสกล มหาวีโร, และฉัตรชัย ศิริกุลพันธ์. (2566). การพัฒนารูปแบบการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัด. *วารสารบริหารการศึกษา*, 13(2), 45-62.

ณภัสกร มณีพุทธวรสกุล, วสันต์ชัย กากแก้ว, และธัญเทพ สิทธิเสื่อ. (2566). การบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. *วารสารวิชาการศึกษาศาสตร์*, 24(1), 78-95.

ณัฐกานต์ ญาติ และวรชัย วิญญูพรโคตร. (2565). แนวทางการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2. *วารสารวิชาการสมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย*, 26(1), 29-36.

แดนไพร สีมาคม. (2564). *กลยุทธ์การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพสำหรับโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ* [ดุชนิพนธ์ปริญญาดุชนิพนธ์, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร]. ฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร. https://gsmis.snru.ac.th/e-thesis/file_att1/2022060662632233102_fulltext.pdf

ต่อศักดิ์ บุญเสื่อ, พัชร เมืองสอง และประจักษ์ วังข้า. (2568). ศึกษาแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3. *วารสารสหศาสตร์การพัฒนาลังคม*, 3(2), 330-334.

- ปภาวรินทร์ เรื่องประจวบกุล. (2566). การพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคดิจิทัล. *วารสารวิจัยทางการศึกษา*, 17(3), 112-128.
- พชรภมร คำไวย. (2567). รูปแบบการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อส่งเสริมความสามารถในการปรับตัวของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา เขตภาคเหนือตอนล่าง [วิทยานิพนธ์ปริญญาดุขฎฐิบัณตติต, มหาวิทยาลัยนเรศวร]. ฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์มหาวิทยาลัยนเรศวร. <https://nuir.lib.nu.ac.th/dspace/bitstream/123456789/6339/3/PhacharakamolKhamwai.pdf>
- ภูษณิศ คารวพงศ์. (2567). รูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร [วิทยานิพนธ์ปริญญาดุขฎฐิบัณตติต, มหาวิทยาลัยพะเยา]. ฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์มหาวิทยาลัยพะเยา. <https://updc.up.ac.th/handle/123456789/1271>
- รศธร เต็มหน. (2567). แนวทางการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา. *วารสารการบริหารการศึกษา*, 14(1), 56-73.
- ศรัณย์ เปรมสุข. (2566). การพัฒนารูปแบบบริหารเชิงกลยุทธ์ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อเสริมสร้างคุณภาพของนักเรียนมัธยมศึกษา [ดุขฎฐิบัณตติตปริญญาดุขฎฐิบัณตติตที่ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2562). *ทฤษฎีการประเมิน* (พิมพ์ครั้งที่ 9). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2568). *แนวทางการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน*. <https://www.obec.go.th>
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2567). *นโยบายการศึกษาประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568-2569*. <https://www.onec.go.th>
- สุมิตร ฬุลอย. (2566). การพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนรัตนราษฎร์บำรุง [การค้นคว้าอิสระปริญญามหาบัณตติต, มหาวิทยาลัยศิลปากร]. ฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์มหาวิทยาลัยศิลปากร. <https://ithesis-ir.su.ac.th/dspace/bitstream/123456789/4913/1/640620118.pdf>
- สุวิมล ว่องวานิช. (2562). *การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น* (พิมพ์ครั้งที่ 3). วี.พริ้นท์.
- อนุพันธ์ รัตนวัน. (2566). ปัญหาและแนวทางการพัฒนาระบบการคัดกรองนักเรียน. *วารสารพัฒนาศึกษา*, 18(2), 89-104.
- Browning, A., & Larbi-Cherif, A. (2022). *Creating communities of care: How charter schools can develop systems that support student mental health*. National Charter School Resource Center. <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED625528.pdf>
- Eisenberg, L., Krausen, K., & Caparas, R. (2024). *Schools can't do it alone: Envisioning a statewide system of support to advance school-based behavioral health in California*. WestEd. <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED655750.pdf>

Gunderson, L. (2023). *Family group conference: An innovative approach to truancy in schools. A case study*. <http://digitallibrary.usc.edu/cdm/ref/collection/p15799coll/16id/77364>

Moore, K. E., Saunooke, M., Starin, A., Verbiest, S., Steiker, L. K. H., Swendeman, D., Kataoka, S., Wells, K., & Hoover, S. (2024). Core components and implementation determinants of multilevel service delivery frameworks across child mental health service settings. *Administration and Policy in Mental Health and Mental Health Services Research*, 51(2), 172-195. <https://doi.org/10.1007/s10488-023-01310-9>